

Gele hesjes

De gele hesjes-beweging of wat daar nog van over is: Hoe moeten wij die nu beoordelen? U weet wel, de in Frankrijk gestarte beweging waarbij burgers demonstreren tegen het als onrechtvaardig ervaren beleid van president Macron. Ook in Nederland, zo liet Buma zich ontvallen, zouden de gele hesjes een plaats aan de onderhandelingstafels over een prominente kwestie als het klimaat moeten krijgen.

Jan Prij
redactiesecretaris van *Christen Democratische Verkenningen* en stafmedewerker van het Wetenschappelijk Instituut voor het CDA

Economische klasse of culturele mentaliteit?

Moeten we deze beweging nu duiden als het protest van de arbeider tegen de uitwassen van het grootkapitaal? Dat is namelijk wat socialistisch-getinte analyses ons voorhouden. Of zien we hier de werkzaamheid van de diepe kloof tussen de anywheres en de somewheres in actie? Deze tweedeling van de Britse journalist David Goodhart ziet vooral een diepgaand verschil in culturele mentaliteit tussen diegenen die profiteren van de zegeningen van globalisering en zij die daar vooral last van hebben. Een stap verder: zijn het dan eindelijk de verworpenen der aarde die de bestaande orde met vereende krachten en gepast geweld omverwerpen? Of moeten we gewoon zeggen dat hier een verzameling losgeslagen individuen aan het werk is, een stelletje 'dikke ikken' dat enkel en alleen bezig is voor zichzelf het onderste uit de kan te halen?

Een pluriform en gedeeld gevoel van onrechtvaardigheid

Vanuit de christendemocratische optiek is het zaak om zorgvuldig te zijn. De gele hesjesbeweging is veel te divers en pluriform om in dergelijke zwart-wit schema's te kunnen worden gevat. Het is in principe niet het één of het ander. Er zitten gematigden bij, radicalen, arbeiders én kleine ondernemers. Een manier om op een veelzijdiger en rijkere manier te kunnen begrijpen wat er aan de hand is, kan worden ontleend aan het hand van de Franse politiek filosoof Paul Ricoeur (1913-2005). Volgens hem delen alle burgers een wezenlijk vermogen om aan te voelen of een bepaalde situatie onrechtvaardig en unfair is of niet. Dit vermogen is niet gebonden aan

een bepaalde klasse of aan een bepaalde culturele mentaliteit. Dit algemeen menselijke gevoel voor situaties die onrechtvaardig zijn is altijd al de motor geweest voor veranderingen ten goede in de menselijke geschiedenis. Voor verbeteringen in de sociale wetgeving bijvoorbeeld, of voor een evenwichtiger verdeling van de lusten en de lasten, de rechten en de plichten.

Zo'n manier van denken past bij de christendemocratie. Toen socialisten en marxisten de grote kloof tussen arbeid en kapitaal poneerden gaven katholieke en protestantse voormannen aan dat de groeiende tweedeling tussen arbeid en kapitaal in feite een misleidende tegenstelling creëert. Het kwam er op aan om in te zien dat iedereen, kapitalist én arbeider, onderdeel van dezelfde gemeenschap is (als deel van een en hetzelfde lichaam, 'staande onder de levenswet dat we allen elkaars leden zijn en dat dus het oog den voet niet, noch de voet het oog ontberen kan' zoals de katholieke priester en politicus Herman Schaepman (1844-1903) dat ooit formuleerde. En dat daarom vanuit lotsverbondenheid de inzet van allen voor de bloei van de gemeenschap nodig is. De gele hesjesbeweging stelt opnieuw de vraag naar een fatsoenlijke samenlevingsordening waaraan iedereen een eerlijke bijdrage levert.

Een ordening van de samenleving is nooit helemaal af. De wetgeving staat voortdurend onder kritiek van de samenleving, van burgers die vinden dat het anders en beter kan. Dat zien we ook terug in de maatschappelijke onrust rond het kinderpardon en de protesten van jongeren voor een strenger klimaatbeleid. En zo hoort dat in een vitale democratische rechtsstaat. •

In deze rubriek bespreken medewerkers van het Wetenschappelijk Instituut bij toerbeurt een actueel thema vanuit christendemocratisch perspectief

Reageren op dit artikel?
jan.prij@wi.cda.nl